

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi A. R.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. II KK 308/23,
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 11 września 2024 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Pismem z 16 lipca 2024 r. A. R. (dalej: „skarżący”) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata M. P. wniósł skargę na przewlekłość postępowania w sprawie prowadzonej przed Sąd Najwyższym pod sygn. akt II KK 308/23, domagając się:

1. stwierdzenia, że w toku postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym pod sygn. akt II KK 308/23 doszło do przewlekłości, stanowiącej naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki gwarantowanego przez art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw i Podstawowych Wolności;
2. zasądzenie na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa kwoty w wysokości 20 000 (słownie: dwadzieścia tysięcy) złotych;

3. zasądzenie na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa kosztów postępowania w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w niniejszej sprawie postępowanie zostało wszczęte kasacją obrońców skarżącego z 7 kwietnia 2023 r., która wpłynęła do Sądu Najwyższego 3 lipca 2023 r. W zaskarżonym kasacją wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2022 r., II AKa 273/22 skarżący został skazany na karę pozbawienia wolności w wymiarze trzech lat i dwóch miesięcy, której odbywanie rozpoczął 10 maja 2023 r. W ocenie skarżącego na moment składania skargi na przewlekłość postępowania, postępowanie kasacyjne toczy się ponad rok. Jednocześnie w sprawie nie wyznaczono terminu rozprawy kasacyjnej. Skarżący podniósł nadto, że przebieg postępowania w sprawie II KK 308/23 ściśle wiąże się z charakterem zarzutów kasacyjnych zawartych w kasacji z 7 kwietnia 2023 r., odnoszących się do nieprawidłowości w składzie orzekającym, ponieważ w jego ocenie zaskarżony wyrok został wydany przez osoby niespełniające wymaganych konstytucyjnie gwarancji niezawisłości oraz bezstronności sędziowskiej. W konsekwencji powyższego skarżący składał wnioski o wyłączenie sędziów orzekających w sprawie, co ostatecznie przyczyniło się do przewlekłości postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1725 z późn. zm.; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to

konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 tej ustawy, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, Nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18).

Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość

postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r.; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka - orzecznictwo, Tom I - Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, skarga nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć należy, że pomiędzy wpłynięciem kasacji (7 kwietnia 2023 r.) i

wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania (16 lipca 2024 r.) upłynęło co prawda znacznie więcej niż rok, nie mniej jednak nie można tracić z pola widzenia, że cały czas trwania postępowania w niniejszej sprawie nie przekroczył pięciu lat. Zatem łączny okres postępowania nie jawi się jako nadmiernie wydłużony w szczególności w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Praw Człowiek. Wobec powyższego brak jest podstaw do uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r., I NSP 140/23). Dodać nadto należy, że skarżący kwestionował skład orzekający wyznaczony do rozpoznania niniejszej sprawy podważając bezstronność i niezawisłość sędziów orzekających. To dodatkowo wpłynęło na czas trwania toczącego się postępowania, zaś sam skarżący podnosi ten problem wymieniając sygnatury spraw, w których prowadzone było postępowania w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego orzekającego na podstawie art. 26 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 622 z późn. zm.). Biorąc zatem pod uwagę całokształt okoliczności niniejszej sprawy, a przede wszystkim czas jej trwania, którzy nieznacznie przekracza dwanaście miesięcy stwierdzić należy, że skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Dlatego też Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, oddalił skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

r.g.